

## ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"</b>
Освітня програма	<b>22706 Географія</b>
Рівень вищої освіти	<b>Бакалавр</b>
Спеціальність	<b>106 Географія</b>

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ГЕР** - галузева експертна рада

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

07.05.2021 р.

Справа № 0483/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Олександр Голуб – головуючий,  
Грановська Людмила Миколаївна,  
Дмитрів Григорій Степанович,  
Запотоцький Сергій Петрович,  
Ігор Коваленко,  
Максименко Надія Василівна,  
Михайленко Владислав Іванович,  
Оксана Білоус,  
Погребняк Володимир Григорович,  
Сонько Сергій Петрович,  
Трохимчук Андрій Дмитрович,  
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Сливка Роман Радославович – гарант ОП,  
Носирев Олександр Олександрович – керівник експертної групи,  
Холодько Анастасія Ростиславівна – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	<b>Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"</b>
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	<b>22706</b>
Назва ОП	<b>Географія</b>
Галузь знань	<b>10 Природничі науки</b>
Спеціальність	<b>106 Географія</b>
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	<b>Бакалавр</b>
Вид освітньої програми	<b>Освітньо-професійна</b>

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

### РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

## **1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми**

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

## **2. Обґрунтування ГЕР**

*У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.*

*Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.*

### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

#### **Обґрунтування ГЕР**

##### **1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти**

1.1. Цілі узгоджуються з основною місією університету та пріоритетними напрямками «Стратегія розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр.»

##### **1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін**

Активна участь у формуванні та удосконаленні ОП роботодавців та інших стейкхолдерів, згідно наданих пояснень ЗВО, здійснюються на основі численних зустрічей з роботодавцями, підтвердження яких є у протоколах, наданих кафедрою. На факультеті з кожної галузі знань створена Рада стейкхолдерів, але на сайті не міститься інформація про результати її роботи.

##### **1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм**

Цілі та програмні результати навчання визначені з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, В процесі формування програмних результатів навчання зазначається, що враховано досвід українських та іноземних зво, але конкретних прикладів використання досвіду закордонних ОП не наведено.

##### **1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).**

**За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня**

1.4. Визначені в ОП «Географія» програмні результати навчання відповідають вимогам стандарту. Програмні результати навчання досягаються головним чином, вивченням як обов'язкових дисциплін ОП, так і вибіркових.

### **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми**

## **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

## **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

## **Обґрунтування ГЕР**

**2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

Обсяг ОНП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження при підготовці бакалавра – 240 кредитів (ECTS), відповідає вимогам наявного Стандарту за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки.

**2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання**

Представлена ОП має чіткий розподіл кредитів ЄКТС між обов'язковими і вибірковими компонентами, які дозволяють досягти програмних результатів навчання. Матриця відповідностей загалом засвідчує забезпечення обов'язковими компонентами освітньої програми програмних результатів навчання, але у деяких випадках вона перевантажена і відповідність не завжди є обґрунтованою. Наприклад ОК 37 Кваліфікаційна робота та захист роботи ОК77, згідно матриці забезпечують майже всі ПРН, але на період її виконання студентами вже більшість ПРН сформовані, до того ж, в структурно-логічній схемі.

**2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)**

Зміст ОП «Географія» відповідає предметній області спеціальності 106 – Географія. Аналіз силабусів основних і вибіркових дисциплін дозволяє простежити внесок кожного ОК у формування ЗК та ФК у студентів та участь у формуванні програмних результатів навчання.

**2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством**

Вибір індивідуальної освітньої траєкторії регулюється Положенням про порядок реалізації здобувачами освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін. Індивідуальна траєкторія будується шляхом вибору навчальних дисциплін з каталогу, що є у вільному доступі та при здійсненні студентами вибору місця проходження виробничої практики і обрання теми кваліфікаційної роботи. У той же час, вибір студенти можуть здійснювати лише серед дисциплін, що пропонує випускова кафедра. Нажаль, каталог не вчасно оновлюється (так, у переліку запропонованих для вибору студентів дисциплін у 3 семестрі - Палеогеографія / Історична геологія або Географічні задачі та методика їх розв'язування / Стратегія сталого розвитку, яких не має у навчальному плані, затвердженому у 2020-2021, за яким навчається 1 курс.

**2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності**

Структура ОП та НП передбачають проходження навчальної практики (3 кредити ЄКЕС) та виробничої практики (9 кредитів ЄКТС), але рекомендована для вивчення література 1971-1989р.р. не може дати знання про сучасні методи дослідження в географії. Проходження виробничої практики забезпечує велика кількість договорів з державними та приватними підприємствами, що дозволяє зробити висновок про високий рівень її проведення.

**2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям**

Освітня програма забезпечує формування соціальних навичок у здобувачів вищої освіти що дозволяє випусникам освітньої програми бути успішними в подальшій професійній діяльності застосовуючи критичне мислення, вміння розв'язувати ситуаційні задачі, тощо. Це забезпечується кафедральним освітнім проєктом «Географічні колаборації», зустрічі за яким висвітлюються на сайті кафедри, при викладанні дисциплін соціально-гуманітарного циклу, участю у спільних заходах факультету та ЗВО

**2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)**

Професійний стандарт для даної спеціальності відсутній. Участь стейкхолдерів в удосконаленні ОП підтверджена наданими додатково протоколами засідання кафедри, де зазначено конкретні пропозиції по включенню нових дисциплін в ОП або розширенню обсягу існуючих, що були враховані розробниками.

**2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів,**

## **досягненню цілей та програмних результатів навчання**

Обсяг освітньої програми, співвідношення видів робіт, баланс між обов'язковими та вибірковими дисциплінами відповідають ( на основі звіту експертної групи) фактичному навантаженню та забезпечують досягнення цілей.

### **2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти**

Відсутня дуальна освіта.

#### **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання**

##### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

##### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

##### **Обґрунтування ГЕР**

#### **3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти**

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими. Вони не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

#### **3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми**

Особливості ОНП враховуються в правилах прийому шляхом надання профільній дисципліні коефіцієнту 0,5 та використання можливостей відбору орієнтованої молоді шляхом проведення Всеукраїнської олімпіади з географії для абітурієнтів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка активно рекламується на сайті факультету.

#### **3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

В університеті сформовано комплекс документів, які є у вільному доступі, що регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. На цій освітній програмі студенти не скористались можливостями академічної мобільності

#### **3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

В університеті прийняте Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти. На сайті кафедри є окремий розділ «неформальна освіта студентів», завдяки чому студенти проінформовані про можливості врахування їх неформальної освіти при визнанні результатів навчання.

#### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою**

##### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

##### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

##### **Обґрунтування ГЕР**

#### **4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) затверджено використання різних форм і методів навчання, які в цілому, сприяють досягненню

заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Забезпеченню студентоцентрованого підходу сприяє можливість вибору місця проходження виробничої практики, для чого укладена велика кількість договорів про співробітництво з підприємствами і установами різної форми власності. У той же час, вважаємо не можливим проведення навчальної практики на базі більшості з партнерів, що прописано у договорах (Турагеція ТУІ, Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, Управління екології та природних ресурсів в Івано-Франківській області, кілька ФОПів, наприклад, Семків Віктор Михайлович «Travel Start» тощо)

#### **4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)**

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання є у відкритому доступі на сайті кафедри та відображена у силабусах навчальних дисциплін, але виявлена невідповідність між ОП і силабусами низки ОК не завжди адекватно відображає навантаження на студента (Основи загальної екології, Геоєкологія України, Урбоекологія, Геофізика і геохімія ландшафтів, Ландшафтна екологія тощо). На сайті є кілька закладок з Переліком навчальних дисциплін за ОП (основних і вибіркових), Програмовими вимогами до навчальних дисциплін, що спрямоване на всебічне інформування студентів, але в різних списках різна кількість дисциплін, а іноді і різні назви (Геологія – Загальна геологія; Екологія – Основи загальної екології, або, навіть, Економічна метеорологія, якої немає в жодній ОП факультету).

#### **4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми**

Навчання за ОП “Географія” передбачає проведення наукових досліджень викладачами і студентами, що відображене у публікаціях та переліку конференцій, олімпіад і конкурсів студентських наукових робіт, у яких беруть участь студенти, що відображені на сайті факультету, але кількість таких прикладів не велика.

#### **4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

Освітня програма 2020 р. оновлена по відношенню до попередньої (2017 р) на основі рекомендацій різних стейкхолдерів, що зазначено у протоколах засідання кафедри. Результати підвищення кваліфікації та стажування впроваджуються в навчальний процес через удосконалення РП навчальних дисциплін та запровадження нових вибіркових ОК, але у наданих матеріалах є інформація про стажування більшості викладачів до 2016 р., а списки рекомендованих джерел значної кількості дисциплін не містять нових публікацій – за останні 5 років, у т.ч. наукових статей, дисертацій, авторефератів тощо.

#### **4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти**

Інформація про міжнародне співробітництво згідно договорів співпраці з європейськими університетами, звіти про закордонні стажування та участь у міжнародних проектах викладачів ОП представлена на офіційному веб-сайті кафедри і факультету.

### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

#### **Обґрунтування ГЕР**

#### **5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

На ОП «Географія» розроблена чітка система контрольних заходів та зрозумілі критерії оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти, що представлені у Силабусах у вільному доступі на сайті факультету. Розклад занять та екзаменів розміщено на сайті факультету, він знаходиться у відкритому доступі та містить посилання на вхід до дистанційних лекцій.

#### **5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

Для атестації здобувачів передбачено проведення захисту бакалаврської роботи та кваліфікаційного іспиту, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 10 – «Природничі науки», спеціальності 106 – «Географія» затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р. № 805.

**5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Правила проведення контрольних заходів, передбачених за даною ОПП, регулюються комплексом внутрішніх документів ЗВО, що надані у вільному доступі на сайті факультету та ЗВО. На сайті у вільному доступі розміщується інформація про теми кваліфікаційних робіт та критерії оцінювання на атестаційному екзамені та захисті, але на теперішній час наявні лише затверджені теми магістерських робіт. Для бакалаврів надано лише перелік можливих тем робіт без розподілу по студентах. Студентам доведена інформація про графік, правила і процедуру проведення контрольних заходів, процедуру оскарження результатів контрольних заходів, умов повторного їх складання. Конфліктні ситуації регулюються Наказом ректора про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, який оприлюднено на офіційному сайті, також в університеті створений відділ запобігання та виявлення корупції.

**5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

У ЗВО чітка та зрозуміла процедура дотримання академічної доброчесності, що регламентується численними нормативно-правовими актами. У той же час, з матеріалів справи не зрозумілий порядок рецензування кваліфікаційних робіт.

**Критерій 6. Людські ресурси**

**Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

**Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

**Обґрунтування ГЕР**

**6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання**

Більшість викладачів, що задіяні до реалізації освітньої програми відповідають академічній та професійній кваліфікації для викладання певної дисципліни, мають профільні наукові публікації у т.ч. в рейтингових виданнях, що може забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Включені до переліку публікації викладачів не завжди у фахових виданнях, дуже мало прикладів публікацій у журналах, що включені до Web of Science чи Scopus.

**6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми**

Процедура конкурсного добору викладачів є чіткою, зрозумілою й прозорою та регламентується "Положенням про порядок заміщення посад НПП".

**6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу**

На факультеті створена Рада стейкхолдерів ЗВО з Природничих наук, члени якої та інші роботодавці залучаються до удосконалення ОП, що підтверджують протоколи засідання кафедри, проведення виробничої практики, її захисту та роботи в складі. Також всі стейкхолдери мають змогу висловити свої побажання щодо покращення освітнього процесу при щорічному опитуванні, результати якого достурні на сайті факультету.

**6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців**

На ОП існує практика залучення професіоналів-практиків, а представників роботодавців до освітнього процесу, що підтверджено ЕГ та матеріалами сайту факультету і кафедри

**6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями**

Університет сприяє професійному розвитку викладачів. Всі викладачі ОНП проходять стажування як в Україні, так і в закордонних установах. У той же час, надані у справі відомості про стажування більшості викладачів обмежуються 2016 роком, або мають сертифікати без зазначення кількості кредитів чи годин.

## **6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності**

Для матеріального і морального стимулювання підвищення педагогічної майстерності викладачів в університеті створено низку Положень про оцінку роботи викладачів та способи їх заохочення, одним з яких є нарахування преміальних годин, що само по собі не є матеріальним стимулюванням. Подяки і грамоти, що долучені до справи головним чином, мають вітальний характер. Студентське оцінювання також сприяє розвитку викладацької майстерності.

### **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

#### **Обґрунтування ГЕР**

##### **7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання**

Матеріально-технічне забезпечення, що залучене для підготовки за ОП має достатню якість, але для досягнення цілей і програмних результатів навчання за освітньою програмою кафедра не в змозі використовувати сучасне програмне забезпечення, оскільки не має власного комп'ютерного класу. Викладання дисциплін як «Картографія», «ГІС в географії та туризмі» та «Інформатика та географічні інформаційні системи і технології» що на вимогу стейкхолдерів були включені в оновлену ОП або розширено їх обсяг, потребує фахових знань та спеціального програмного забезпечення, що складно реалізувати за рахунок не кафедрального викладання.

##### **7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми**

Для реалізації ОП студенти та викладачі забезпечені доступом до ресурсів бібліотеки університету. Відсутня інформація про забезпечення університетом доступу до ресурсів наукометричних баз (SCOPUS, Web of Science), що практикується у вишах України та про використання можливостей міжбібліотечного обміну або користуванням репозитарієм бібліотек інших ЗВО для навчання чи наукової роботи.

##### **7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси**

Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП та здатне задовільнити їхні потреби. Централізоване моніторингове опитування студентів регулярно досліджує задоволеність потреб та інтересів здобувачів.

##### **7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою**

Можливість скористатися освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою забезпечується шляхом комунікацій з викладачами, керівництвом кафедри, деканатом, керівництвом факультету, дистанційним спілкуванням, існує гаряча лінія з ректором ЗВО та телефон довіри.

##### **7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою**

В університеті створено всі умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У навчальному корпусі, де реалізується дана ОП забезпечено безбар'єрний доступ для осіб з обмеженими руховими можливостями, що засвідчила ЕГ.

##### **7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

В університеті розроблено чітку систему реакції на появу конфліктних ситуацій, студенти і співробітники ознайомлені з алгоритмом реагування на конфліктні ситуації та їх вирішення.

### **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**



Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми**

Всі нормативні документи, що регламентують процедуру розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗНО та виконуються університетом. Оновлення ОП «Географія» було проведено у 2020 з інтервалом у 3 роки від попередньої.

#### **8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми**

У висновку ЕГ встановлено, що здобувачі вищої освіти шляхом проведення опитування мають змогу брати участь в процесі перегляду ОП та інших процедурах забезпечення якості. Представленість у Вченій раді та в Раді стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» факультету природничих наук студентів та існування органів студентського самоврядування дозволяє донести пропозиції щодо покращення ОП до групи розробників.

#### **8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери**

До розробки та корегування ОП залучаються роботодавці з конкретними пропозиціями, що відображено у доданих до справи протоколах засідання кафедри. Крім того, роботодавці безпосередньо приймають участь в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, приймаючи їх на виробничу практику.

#### **8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми**

Інформація про кар'єрні здобутки випускників кафедри збирається та оприлюднюється за допомогою платформи кафедри «Географічні колаборації» та анкети випускника кафедри географії та природознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, що розміщена на сайті. Випускники знаходяться у постійному контакті з викладачами ОП у соціальних мережах.

#### **8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми**

Завдяки діяльності Центру забезпечення якості, що здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані, можна зробити висновок, що ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП.

#### **8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні, оскільки акредитація первинна.

#### **8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою**

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка здатна забезпечити розвиток освітньої програми та освітньої діяльності.

### **Критерій 9. Прозорість та публічність**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень А

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Сайти університету і факультету містять повну структуровану інформацію, що регулюють всі аспекти освітнього процесу. Також у вільному доступі оприлюднено чіткі та зрозумілі правила і процедури регламентації прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу. На сайті ЗВО розміщено посадові інструкції працівників, але вони є типовими бланками і не мають прямого відношення до конкретних учасників освітнього процесу.

**9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін**

В університеті існує практика розміщення документів на сайті ЗВО для громадського обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження. Зараз в обговоренні нових документів не має.

**9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

На сайті факультету у відкритому доступі є вся інформація, що стосується ОП «Географія», як попередній (2017 р.), так і оновлений комплект документів (2020 р.). З огляду на те, що проєктів нових НП чи оновлених ОП не розміщено, кафедрою не планується їх вдосконалювати.

**Критерій 10.** Навчання через дослідження

**Рівень відповідності (експертна група)**

*не застосовується*

**Рівень відповідності (ГЕР)**

*не застосовується*

**Обґрунтування ГЕР**

**10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю**

*не застосовується*

**10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників**

*не застосовується*

**10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)**

*не застосовується*

**10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо**

*не застосовується*

**10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються**

*не застосовується*

**10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності**

*не застосовується*

### **3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми**

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

### **Критерій 1.** Проектування та цілі освітньої програми

Забезпечувати реалізацію всіх трьох пріоритетних напрямків розвитку університету, а не лише освітнього, оскільки наукова складова підвищує конкурентоспроможність фахівця. Давати інформацію про результативність роботи Ради стейкхолдерів ФПН. Використання досвіду закордонних зов доцільно показати шляхом введення нових ОК або використання навчально-методичних матеріалів партнерських університетів.

### **Критерій 2.** Структура та зміст освітньої програми

Привести інформацію силабусів у відповідність до інформації в ОП. Зкорегувати Матриці відповідностей з урахуванням виявлених вад. Оновити списки рекомендованої літератури з дисциплін та навчальної практики для забезпечення студентів інформацією про новітні дослідження у відповідних сферах географічної науки. Для більш повноцінного формування soft skills стимулювати участь студентів у конференціях, стажуваннях, літніх школах поза межами зов, у т.ч. використовувати можливість закордонної академічної мобільності.

### **Критерій 3.** Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

В умовах карантинних обмежень доцільно використати систему дистанційної освіти для реалізації права студентів на академічну мобільність .

### **Критерій 4.** Навчання і викладання за освітньою програмою

При оновленні договорів про співпрацю підходити більш диференційовано до визначення предмету договору, а саме – виду практики, що може проводитись на базі організації – партнера. Зважаючи на велику кількість договорів про співпрацю з установами, де проходять виробничу практику студенти, доцільно її результати використовувати для підвищення кількості публікацій студентів, у т.ч. спільно з викладачами. Доповнити списки рекомендованих джерел для вивчення ОК літературою за остані 5 років для доведення до студентів наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

### **Критерій 5.** Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Доцільно оприлюднювати теми кваліфікаційних робіт бакалаврів з моменту його затвердження на кафедрі «в кінці першого місяця VII семестру», як зазначено в «Методичних рекомендаціях до написання та захисту дипломної роботи за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти». Для підвищення відповідальності студентів за оригінальність наукового дослідження у кваліфікаційній роботі доцільно використовувати переважно зовнішнє рецензування.

### **Критерій 6.** Людські ресурси

Оновити інформацію про якісний склад випускової кафедри географії та природознавства із спеціальності 106 географія, у т.ч. публікації та стажування. Підвищити публікаційну активність викладачів у фахових виданнях та у журналах, що включені до Web of Science чи Scopus. У разі неможливості реалізувати систему преміювання за досягнення викладачів, доцільно практикувати безкоштовні видання навчально-методичної літератури.

### **Критерій 7.** Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Вишукати можливості обладнання власного комп'ютерного класу з сучасним програмним забезпеченням, у т.ч. за рахунок міжнародних проєктів та грантів. Доцільно розглянути можливість проведення навчальної практики в літній період, використовуючи базу спортивно-оздоровчого комплексу «Смерічка» Згідно існуючих договорів про співпрацю із ЗВО України та європейських країн, ініціювати відкриття доступу до їх віртуальних бібліотечних фондів.

### **Критерій 8.** Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Доцільно розглянути можливість створення англomовної версії сайту.

### **Критерій 9.** Прозорість та публічність

Доцільно на сайті у відповідних розділах давати інформацію не лише про склад, наприклад, Науково-методичної ради чи Ради стейкхолдерів ФПН, а ще і результати їх роботи. Оновлення інформації про наукові, публікативні та кваліфікаційні здобутки викладачів є необхідною складовою прозорості і публічності освітнього процесу як і розміщення на сайті затверджених тем кваліфікаційних робіт бакалаврів, а не лише магістрів. Оновлення ОП та інших документів, що супроводжують реалізацію освітнього процесу доцільно корегувати щорічно з огляду на потреби ринку.

### **Критерій 10.** Навчання через дослідження

*не застосовується*

#### 4. Додатки

*Відсутні*

\*\*\*

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

*Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.*

Головуючий на засіданні ГЕР

**ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ**